

Ҳукми хондани намоз бо забони ғайри арабӣ

[Тоҷикӣ – Tajiki – طاجيکيّه]

Таҳия ва тарҷумай: Муҳаммадазиз
Раҷабӣ

2014 - 1435

IslamHouse.com

هل يجوز القراءة في الصلاة بغير اللغة العربية؟

« باللغة الطاجيكية »

إعداد وترجمة: محمد عزيز رجب

2014 - 1435

IslamHouse.com

Ҳукми хондани намоз бо забони ғайри арабӣ

Савол: Салом! Умедворам, ки хубу саломатед! Суоле дорам мехоҳам каме равшани андозед. Дар чои мо шахсоне пайдо шудаанд ки намозро тоҷики мехонанд оё ҷоиз аст?

Ҷавоб: Ва алайкумус-салому ва раҳматуллоҳ
Саломат бошед бародари азиз!

Ин масъала дар ду бахш посух дода мешавад:

Аввалан: Ҷумҳури аиммаи аҳли суннат бар онанд, ки намоз бо ғайри забони арабӣ саҳеҳ нест, ва ҷунин намоз хондан мамнуъ мебошад.

Зеро ки тарҷумаи Қуръон, Қуръон ҳисоб намешавад, ва Қуръони карим назму маъно бо ҳам аст. Назм яъне ибороти муъҷизии қуръонӣ ва маъно яъне маддули он ибораҳо.

Ва Аллоҳ таъоло фармудааст, ки бояд Қуръон хонда шавад, на маъно ва тарҷумаи он:

﴿فَأَقْرءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ﴾ [المزمل: 20]

«Пас бихонед онҷӣ, ки бароятон муяссар шуд аз Қуръон (яъне дар намозҳои худ)». (Сураи Музаммил 20).

Ва Исфаҳонӣ (раҳимаҳуллоҳ) мегӯяд:

ولا ينطبق حد القرآن على المعنى وحده بل حد القرآن ينطبق على مجموع العبارة والمعنى [بيان معاني البديع ج/١/ ق٢/ ٩١٥.

«Ва ҳадди (яъне ҳақиқати) Қуръон танҳо бар маъно нест, балки ҳақиқати Қуръон мунтабиқ бар маҷмуъи иборат ва маъно ҳаст». (*Баёни маъони бадиъ*, ҷ. 1, қисмати 2, саҳ. 915).

Ин аст асл!

Ва Имом Навави (раҳимахуллох) мегӯяд:

قال الإمام النووي: [مذهبتنا أنه لا يجوز قراءة القرآن بغير لسان العرب سواء أمكنه العربية أو عجز عنها وسواء كان في الصلاة أو غيرها فإن أتى بترجمته في صلاة بدلاً عن القراءة لم تصح صلاته سواء أحسن القراءة أم لا، هذا مذهبنا وبه قال جماهير العلماء منهم مالك وأحمد وداود] المجموع ٣/٣٧٩-٣٨٠.

«Мазҳаби мо ин аст, ки хондани Қуръон ба ғайри забони арабӣ ҷоиз нест, хоҳ арабиرو бидонад ва хоҳ инки очиз бошад, ва хоҳ дар намоз бошад ва хоҳ инки дар ғайри намоз. Агар дар намоз тарҷумаи онро бихонад, намозаш саҳеҳ нест, хоҳ қироати Қуръонро донад ва хоҳ надонад. Ин аст мазҳаби мо, ва инро ҷумҳури аҳли илм гуфтаанд, аз ҷумла Молик ва Аҳмад ва Довуд (Довуди Зоҳирӣ) (раҳимахумуллоҳу ҷамиъан)». (*Ал-Маҷмуъ*, 3/379-380).

Ва ҳамчунин Имом Навави (раҳимахуллох) мегӯяд:

... واحتجوا أيضاً بأن ترجمة القرآن ليست قرآناً لأن القرآن هو هذا النظم المعجز وبالترجمة يزول الإعجاز فلم يجز وكما أن الشعر يخرجته ترجمته عن كونه شعراً فكذا القرآن [المجموع ٣/٣٨٠].

«... Ва низ далел кардаанд инро, ки тарҷумаи Қуръон, Қуръон нест, зеро ки Қуръон ин ҳамон назми муъҷиз (соҳиби эъҷоз ва очизқунанда) мебошад ва бо тарҷума кардани он эъҷози он аз байн хоҳад рафт, ва аз ин хотир ҷоиз нест. Ва чӣ тавре ки тарҷумаи шеър онро аз шеър будан хориҷ мекунад, ҳамчунин аст Қуръон». (Ал-Маҷмуъ, 3/380).

Ва баъдан Имом Нававий (раҳимаҳуллоҳ) қавли Имомул-ҳарамайн Ҷувайний (раҳимаҳуллоҳ)-ро дар ин масъала меорад:

[ترجمة القرآن ليست قرآناً بإجماع المسلمين ومحاوله الدليل لهذا تكلف فليس أحداً يخالف في أن من تكلم بمعنى القرآن بالهندية ليست قرآناً وليس ما لفظ به قرآناً ومن خالف في هذا كان مراغماً جاحداً وتفسير شعر امرئ القيس ليس شعره فكيف يكون تفسير القرآن قرآناً، ولا خلاف أن القرآن معجز وليست الترجمة معجزة والقرآن هو الذي تحدى به النبي - صلى الله عليه وسلم - العرب ووصفه الله تعالى بكونه عربياً

وإذا علم أن الترجمة ليست قرآناً وقد ثبت أنه لا تصح صلاته إلا بقرآن حصل أن الصلاة لا تصح بالترجمة،

هذا كله مع أن الصلاة مبناها على التعبد والإتباع والنهي عن الاختراع وطريق القياس منسدة وإذا نظر الناظر في أصل الصلاة وأعدادها واختصاصها بأوقاتها وما اشتملت عليه من عدد ركعاتها وإعادة ركوعها في كل ركعة وتكرار سجودها إلى غير ذلك من أفعالها ومدارها على الإتباع ولم يفارقها جملة وتفصيلاً فهذا يسد باب القياس حتى لو قال قائل مقصود الصلاة الخضوع فيقوم السجود مقام الركوع لم يقل ذلك منه وإن كان السجود أبلغ في الخضوع. ثم عجبت من قولهم إن الترجمة لا يكون لها حكم القرآن في تحريمها على الجنب ويقولون لها حكمه في صحة الصلاة التي مبناها على التعبد والإتباع [المجموع 3/380-381].

Тарҷумаи ҷумлаи лозима: «Ва ҷун доништа шавад, ки тарҷума Қуръон нест, ва собит аст (байни аиммаи аҳли суннат) ки намоз ба ҷуз бо Қуръон дуруст намешавад, пас натиҷа ин аст, ки намоз бо тарҷума саҳеҳ нест». (Ал-Маҷмуъ, 3/380-381).

Ва имом Ибни Қудомаи Мақдиси Ҳанбалӣ меғӯяд: [ولا تجزئه القراءة بغير العربية ولا إبدال لفظها بلفظ عربي سواء أحسن قراءتها بالعربية أو لم يحسن وبه قال الشافعي وأبو يوسف ومحمد] المغني 1/350.

«Ва намозаш адо намешавад агар бо ғайри арабӣ бихонад, ва ҳамчунин агар лафзи Қуръонро ба лафзи арабии дигаре иваз кунад, хоҳ инки қироати Қуръонро бо арабӣ хуб метавониста бошад ва хоҳ инки натавонад. Ва ҳаминчунин гуфтааст, Шофеъӣ ва АбуЮсуф ва Муҳаммад (раҳимаҳумуллоҳу ҷамиъан)». (Ал-Муғнӣ, 1/350).

Ва сониян: Дуввум баҳши ин ҷавоб дар мавриди хосс мазҳаби имом АбуҲанифа (рахимаҳуллоҳ) мебошад.

Ва бояд донист, онҷи ки ба имом АбуҲанифа нисбат медиҳанд, бар ҷоиз дониستاني қироати Қуръон бо форсӣ барои он касе ки аз забони арабӣ очиз аст, инки АбуҲанифа аз ин қавл баргаштааст. Ва фатво дар мазҳаби ҳанафӣ бар манъи қироати Қуръон бо ғайри арабӣ ҳаст.

Соҳиби китоби Ҳидоя баъди зикр ин масъала меорад: [ويروى رجوع في أصل المسألة وعليه الاعتماد] الهداية مع شرح فتح القدير/٢٤٩. «Ва дар асли ин масъала бозгашти \bar{y} (яъне — Имом АбуҲанифа) ривоят шудааст (яъне \bar{y} аз қавли хеш дар ин масъала баргаштааст), ва эътимоди мазҳаб бар ҳамин (бозгашт) аст». (Ҳидоя бо шарҳи Фатҳул-Қадир 1/249).

Ва Шайх Алоуддини Ҳаскафӣ мегӯяд:

[لأن الأصح رجوعه - أبو حنيفة - إلى قولهما - أبو يوسف ومحمد - وعليه الفتوى] الدر المختار شرح تنوير الأبصار/١/٤٨٤.

«Зеро ки саҳеҳтар ин аст, ки \bar{y} (яъне имом АбуҲанифа) ручуъ кардааст ба қавли ҳар дуи онҳо (яъне АбуЮсуф ва Муҳаммад) ва фатвои мазҳаб бар ҳамин аст». (Ад-Дуррул-Мухтор шарҳи Танвирул-Абсор 1/484).

Ва ҳамчунин аллома Ибни Обидин таъкид бар он дорад, ки имом АбуҲанифа аз қавли хеш дар ин масъала баргаштааст. (*Хошияи Ибни Обидин 1/484*).

Пас хулоса ин аст, ки дар намоз хондани Қуръон бо забони ғайри арабӣ ҳаром аст, ва намоз сахех намешавад.

Бо истифода аз фатвои шайх Ҳусомуддин Аффона.